

Zpředmětňování a čas

Jeden ze způsobů tzv. zpředmětňování něčeho, co není pouhým předmětem (tedy třeba nějaké „události“), je přesouvání všeho, co již pominulo nebo k čemu ještě nedošlo, do jakési abstraktní „přítomnosti“. Když tento způsob „zpřítomňování“ něčeho „bylého“ (nebo „budého“) do *naší* přítomnosti pečlivěji přezkoumáme, zjistíme, že ve skutečnosti naopak přesouváme svou vlastní přítomnost do různých jiných „aktuálních přítomností“ toho dění, té události, kterou tak „zpředmětňujeme“. Klasickým způsobem to v raných dobách filosofie provedl Zénón Elejský, když vypracoval onen známý argument, že šíp, o kterém máme – podle svědectví smyslů – dojem, že letí, musí proletět řadou bodů, a na každém z nich musí „být“, tj. stát (ergo bez pohybu). Dnes však astronomové a zejména astrofyzici dělají naprosto totéž, jen za použití nesrovnatelně sofistikovanějších prostředků. Za pomoci nejen obrovských dalekohledů, ale přístrojů, schopných analyzovat světlo, které člověk vůbec nemůže vidět, se v mysli přesouvají do minulosti vzdálené nejen miliony, ale dokonce miliardy let. A na základě takřka „zanedbatelných“ empirických „dat“ konstruují dávno již neexistující vesmírné objekty a procesy, a narativně je zpracovávají do jakýchsi „událostí“, jež začleňují k jiným událostem tak, že jim z toho nakonec v myšlenkách povstává jakási „historie“ celého Vesmíru. Ovšem tato „historie“ je redukována jen na „vnější“ stránku toho, co se dělo, ba možné jen na tu stránku, kterou se podařilo „zpředmětňit“, neboť mnohé se stále ještě zpředmětňit nezdařilo. A tak se tito odborníci pokoušejí zkonstruovat „běh kosmického času“, ovšem času tak zpředmětňěného, že je převeden na časovou škálu, kterou jsme si sami vymysleli.

(Písek, 090421-1.)